

קונטרס

הכל אפשר

יגלה עצות נוראות ונפלאות לכל בר ישראל,
איך להתחזק בכל המצבים, אפלו שעוברים
עליו משרים וגלים, ורעים ומרים לו החיים,
עם כל זאת על הכל אפשר להתגבר.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין דְּבַר כְּזֶה שֶׁהוּא
בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי, כְּדֶרֶךְ בְּנֵי-אָדָם שְׂאוֹמְרִים:
דְּבַר זֶה בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי וְכוּ', כִּי אֵין מִשְׁגַּ כְּזֶה,
אֲלֵא הַכֹּל אֶפְשָׁר, אָדָם יְכוּל לְהַגִּיעַ אֶל כָּל
הַמְדַרְגּוֹת שְׂבָעוּלָם, וְאִם הוּא רוֹצֶה לְהִיּוֹת
עֲשִׂיר, יְכוּל לְהִיּוֹת הָעֲשִׂיר הַכִּי גְדוֹל, הָעֶקֶר
הוּא הַרְצוֹן, אִם יֵשׁ לְאָדָם רְצוֹן חֲזָק, רְצוֹן
טוֹב, אֲזִי אֶל הַכֹּל אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשסו)

קונטרס

הכל אפֿשר

.א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר, אֲשֶׁר "הַכֹּל אֶפְשָׁר" בְּזֶה הָעוֹלָם. בְּדַרְכּוֹ כָּלֵל עוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים; הֵן מֵעֲצָמָם, הֵן מִמְשַׁפְּחָתָם, הֵן מִהִילָדִים, הֵן מִהַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים, הֵן מִהַשְׂכֵּנִים וְהַיְדִידִים, עַד שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם שֶׁזֶהוּ סוּף הָעוֹלָם, וְאוֹמֵר: "אֵינְנִי יָכוֹל יוֹתֵר לְסַבֵּל צָרוֹת וְיִסּוּרִים כְּאֵלוֹ". כִּי רוֹאֶה רַק חֹשֶׁךְ וּמְרִירוֹת, וְאֵינְנוּ רוֹאֶה אֶת הָאוֹר בְּקִצָּה הַמְּנֻהָרָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שֶׁ"הַכֹּל אֶפְשָׁר" לְהַפְּךָ לְטוֹבָה, כְּמֵאֲמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן): יֵשׁ עֲנִיָּן, שִׁיתֶּהֱפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. אָדָם אֵינְנוּ יוֹדֵעַ מַה זֶה טוֹב וּמַה זֶה רָע. כִּי אִם הִיא מֵאֲמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהִיא יוֹדֵעַ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,

הכל אפשר

ודומם, צומח, חי, מדבר, זהו כסא לאלקותו יתברך; ומה שהעינים רואות — גשמיות וחרמיות, עביות וגסות, הכל זה לבוש וכסות עינים, שמלבישים ומכסים את אלקותו יתברך. אבל ברגע שאדם זוכה, ומסיר את הקלפה המעלמת ומכסה את הקדוש-ברוך-הוא, אזי רואה לפניו את האור אין סוף ברוך הוא, ומתחיל להוכח, שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, אלא הקדוש-ברוך-הוא הלביש עצמו בצורה כזו, שאנו רואים: דומם, צומח, חי, מדבר, אבל באמת זה הכל אלקות בהתלבשות הזו. כי הקדוש-ברוך-הוא נמצא בכל פרט ופרט מפרטי הבריאה. וכשתתגלה לאדם ידיעה זו, אז יתחיל לדבר אליו יתברך בשפת האם שלו; כי אין עוד דבר יותר טוב מאשר אדם הזוכה לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. ואף שנדמה לו, שבלתי אפשרי להגיע למדרגה זו — לדבר אליו יתברך, כל זה בא רק מרובי העוונות והחטאים ופשעים שאדם חוטא, רחמנא לצלן, כמאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפירות לאדם. וכמאמר הנביא (ישעיה נט, ב): "כי עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם"; כי בזה שאדם חוטא, הוא מעלים ומסתיר את הקדוש-ברוך-הוא, ובשביל זה חושב, שזהו בלתי אפשרי להגיע אל הקדוש-ברוך-

הכל אפשר

רכא

הוא, ומכל שכן שזהו בלתי אפשרי לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. ובאמת הכל אפשרי, אם אדם זוכה ומחזיר בעצמו אמונה ברוחה ומזככת, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא ומבלעדיו יתברך אין שום נמצא, אז מתגלה אליו האור אין סוף ברוך הוא, ומתחיל לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, אשר זו המדרגה של כל הצדיקים מימות עולם, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק'), שכל הצדיקים הקדושים לא זכו להגיע למדרגתם, אלא על-ידי שהרגילו עצמם לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וככל שדברו יותר אליו יתברך, יותר הורידו מעצמם את המסך המבדיל בינם לבין קונם, עד שהגיעו לדבקות כזו, שראו רק רוחניות אלקות. אבל אור זה לא נתגלה אלא לצדיקים, ואלו הרשעים רחוקים מזה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! עליכם לזכר, אשר "הכל אפשר", אם לוקחים עצמם בידיים, וחוזרים בתשובה שלמה להקדוש-ברוך-הוא, ומקבלים על עצמם: "מהיום והלאה, אמשך עצמי רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ואפלו שעוברים עלי צרות ויסורים ומכאובים ודפאון וכיו', עם כל זאת אחזיק מעמד ולא אשבר, אז יתגלה אליו האור אין סוף ברוך הוא, ויראה

איך שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתו עמו ואצלו, וכל אשר עובר עליו הכל לטובה. כמאמרם ז"ל (ברכות ס.): כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד; כל אשר עושה הקדוש-ברוך-הוא עם האדם זהו רק לטובה. ואף שאנו רואים שעובר סבל גדול על כל אחד כפי בחינתו; זה חולה וחס ברע, זה רוק או רוקה שאינם מוצאים זוגם, לזה אין ילדים, לזה אין נחת מילדים, לזה יש שונאים רשעים ארורים המצערים אותו, עם כל זאת מי שמכניס בעצמו את הקדוש-ברוך-הוא, ויודע שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו, והכל בחסד וברחמים, אז הוא מהפך הכל לטובה, שגם ברע מוצא טוב, כמאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא. הינו שאדם יודע, שכל אשר עובר עליו מבית ומבחוץ — הכל לטובה, זה מעין עולם הבא. פי עולם הבא אין לנו משג מה זה, אשר על זה נאמר (ישעיה סד, ג): "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה"; פי זה נעלם ונסתר מבני-אדם, אם היו יודעים מה זה עולם הבא — רוחניות אלקות, שזוכים להשתעשע בשעשוע דמלכא, היו שמחים ועליזים. אבל בני-אדם חושבים שזה בלתי אפשרי להגיע לזה, על-כן מסתובבים בעולם הזה כבעולם הדמיון, ותמיד מחפשים את הרע

והשקר אצל הזולת. שוכחים מהקדוש-ברוך-הוא, שוכחים מעצמם, שוכחים מהתורה ומהמצוות, הכל נעלם ונסתר מהם, לכן סובלים את סבל העולם הזה, ולכן יש כל-כף הרבה מפלגות, שזהו דור ההפלגה, שנתפלגו זה מזה, מדוע? כי כל פונתם היא רק כבוד, תאוות, לקנות לעצמם שם ופרסום, כמו שכתוב בדור ההפלגה (בראשית יא, ד): "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים, ונעשה לנו שם פן נפויץ על פני כל הארץ", וכל סבתם, אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה לח, סימן ו'), היתה רק להלחם בכיכול נגד הקדוש-ברוך-הוא, כל המפלגות פונתם רק כבוד ושם, ולגלות את הרע שבתוכם. ואף אחד איננו חושב מהקדוש-ברוך-הוא, בשביל זה העניש ה' — שנתפרדו זה מזה, אשר אין עוד עניש גדול מזה, שבני-אדם נפרדים מזולתם, ואחד איננו רוצה להפיר את זולתו, וכל אחד צועק, שפונתו לשמים. וחכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיה נט): "ותהי האמת נעדרת" — מלמד שהאמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד צועק שאצלו האמת. ובאמת אם נתבונן היכן האמת, נראה שהאמת הוא רק אחד, כמאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא). ומיהו אחד? הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד; רק הקדוש-ברוך-

הוא אחד, כדכתיב (יזמ"ה י, י): "והוי"ה אלקים אמת".
 לזאת, בני ובנותי היקרים! מי שרק נמשך יותר אל
 הקדוש-ברוך-הוא, יותר אמת יש בו, ואין לו כבר שום
 פגנה בזה העולם, אלא להוריד את השכינה בעולם. כי
 באמת השכינה נמצאת פה, אלא שעל-ידי שאדם
 חוטא, הוא מסלק את השכינה, כמו שאומרים חכמינו
 הקדושים (סוטה ג): בתחלה קדם שחטאו ישראל, היתה
 שכינה שורה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו, נסתלקה
 שכינה מהם; הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה איתנו, ומחיה
 אותנו, ומקים אותנו, ומחה אותנו, ומאכיל ומשקה
 אותנו, כי בלעדי אלקותו יתברך לא היה לנו קיום
 כרגע. ומדוע אומרים בני-אדם, שבלתי אפשרי להגיע
 לזה? כי חטאו, על-כן סלקו את השכינה מהארץ. מהי
 שכינה? אלקות, שהקדוש-ברוך-הוא השפין בינינו,
 שאנחנו נראה את הקדוש-ברוך-הוא כמו עינינו, שנזכה
 להרגיש שהקדוש-ברוך-הוא פה, ו"הכל אפשר", אם
 רק חוזרים בתשובה שלמה, זוכים לקבל את הברכה
 שהכהנים מברכים אותנו בכל יום (במדבר ו, כה): "יאר
 הוי"ה פניו אליך". ואומרים על זה חכמינו הקדושים
 (במדבר רבה, פרשה יא, סימן יג): יתן לך ממאור השכינה;
 ברגע שאדם מרגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, זו
 הארת השכינה. להפך — תכף כשאדם שוכח

הכל אפשר רכה

מהקדוש-ברוך-הוא, אֲזִי סוֹבֵל גְּלוּת מְרָה מְאֹד מְאֹד, וְחִיּוֹ מְמַרְמְרִים מְאֹד, שְׂרוּי בְּדַכְאוֹן, יֵשׁ לוֹ מְרִיבוֹת בְּבֵית וּבְחוּץ, וְנִנְעָלִם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ אֹר הַשְּׂכִינָה, שְׂאִין עוֹד קָלָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִזֶּה, שְׂאָדָם אֵינּוּ מְרַגֵּישׁ אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ; כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם מְסַלֵּק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמֶּנּוּ, אֲזִי מְרַגֵּישׁ אֶת כָּל הַמְּרִירוֹת בְּחִיּוֹ.

לזאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שׁ"הֵכֵל אֶפְשָׁר", אִם רַק תִּזְכּוּ לְהִתְקַרֵב אֶל הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים הַדְּבִקִּים בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי גַם עֲלֵיכֶם יָאִיר אֹר הַשְּׂכִינָה. כְּמֵאֲמָרַם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פו, ז): בְּכָל מְקוֹם שֶׁהַצְּדִיקִים הוֹלְכִים — הַשְּׂכִינָה הוֹלְכֶת עִמָּהֶם. כִּי הַצְּדִיקִים הֵם הַמְּרַכְּבֵה לְשְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵךְ; אַךְ בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂיִקוּמוּ רְשָׁעִים אַרוּרִים, לִיְצָנִים, נוֹאֲפִים כְּכִלְבִּים, שְׂיִדְבְּרוּ כָּל דָּבָר אֲסוּר עַל הַצְּדִיק, וַיִּנְלְזוּ בְּכַבּוּדוֹ, וְהֵם מִתְרַחֲקִים מֵהַצְּדִיק, וְכֵן מְרַחֲקִים אֲחֵרִים מִמֶּנּוּ, וְכַךְ נִסְתַּרְתַּת וְנִנְעָלְמַת הַשְּׂכִינָה מֵהָעוֹלָם. וְזוֹ הַגְּלוּת הַמְּרָה שְׂאָנּוּ סוֹבְלִים. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע'), שֶׁהַצְּדִיק יֵשׁ לוֹ כַּח אֱלֹקֵי לְמִשְׁךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַצְּדִיק הוּא בְּעֵינַי עֲצֻמוֹ כְּלוּם

כְּדַגְמַת עֶפְרָיִם, הוּא מַחְזִיק עֲצָמוֹ לְלֹא כְּלוּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹשֵׁךְ אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלָיו, וַיֵּשׁ בְּכַחוֹ לְהַמְשִׁיךְ אֶת כָּל־נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל יֵשׁ כַּחַם הַמְּכַרִּיחַ וְהַמְדִּיחַ, שֶׁמְסִיתִים וּמְדִיחִים נֶגֶד הַצְּדִיק, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ אֵלָיו וְלֹא יִקְבְּלוּ מְאוֹר הַשְּׂכִינָה, שְׂזוֹ הַגְּלוּת הַמָּרָה וְהַנְּמָהֶרֶת הַזֶּה, שֶׁאֲנוּ סוֹבְלִים כָּל-כֶּף. וְהַכֹּל מְאֹלוֹ הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, הַמְתַּנְגְּדִים עַל הַצְּדִיק הָאֱמֶת, וְעוֹשִׂים כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע־עוֹלָם שֶׁלֹּא יִתְגַּלֶּה, וְהֵם הֵם שְׁלִיחֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, הַשּׁוֹנֵא אֶת הַצְּדִיק מְאֹד, כַּמּוֹבָא (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה ז').

לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! תִּפְקְחוּ אֶת הָעֵינַיִם, וְתִזְכְּרוּ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֶה עָבַר עֲלֵיכֶם כְּבָר עַד עַכְשָׁו בְּחַיִּים, עִם כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הַבַּל שֶׁאֲלֵיהֶם נִמְשַׁכְתֶּם, לְהִיכֵן הַגְּעֶתֶם?! עַד שֶׁנִּסְכַּם אֲצִלְכֶם, שְׂזֶה בִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְרְאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה בִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְגַם כֵּן לְהַגִּיעַ אֶל מְדִרְגוֹת הַצְּדִיקִים, כָּל זֶה בָּא לָכֶם מִפְּנֵי שֶׁאַתֶּם רְחוּקִים מִהַצְּדִיק הָאֱמֶת, אִם הֵייתֶם זוֹכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֶת, הָיָה פּוֹקֵחַ לָכֶם אֶת הָעֵינַיִם, וְהָיָה מְרָאֶה לָכֶם שֶׁ"הַכֹּל אֶפְשָׁר", אֶפְשָׁר לְרְאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֶפְשָׁר עִם עֵינַי הַשְּׂכָל לְרְאוֹת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי כֶּף אוֹמֵר רַבְּנוּ

ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז): כְּשִׁזְכִּים לְהִתְקַרֵּב אֶל
 הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, הוּא פּוֹקֵחַ אֶת הָעֵינַיִם לְרֹאוֹת בְּגִדְלַת
 הַבוּרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ, וְלְרֹאוֹת וּלְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמָנוּ, הֵיכֵן
 אָנוּ אוֹחֲזִים בְּמַדּוֹת שְׁלָנוּ, לָמָּה נִעְלַמְתָּ וְנִסְתַּרְתָּ מֵאֲתָנוּ
 שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַּרֵּךְ?! לָמָּה אָנוּ סוֹבְלִים כָּל-כֶּף הַרְבֵּה
 צָרוֹת וְיִסּוּרִים — הֵן מֵעֲצָמָנוּ, שְׁאָנוּ חוֹלִים, הֵן
 מִשְׁלוּם-בֵּית, הֵן שְׁסוֹבְלִים מִיְלָדִים, מִשְׂכָּנִים, מִמִּשְׁפָּחָה
 וְכוּ'?! הַכֹּל בָּא מִפְּנֵי שְׁאָדָם חֲטָא, וְאִזּוֹ מִתְגַּבֵּר אֶצְלוֹ
 כַּח אֶחָד יוֹתֵר מִהַשְּׁנַיִ; כִּי אָדָם כָּלוּל מֵאַרְבָּעָה כַּחוֹת
 הַנֶּפֶשׁ: אֵשׁ, מַיִם, רוּחַ, עֶפֶר; אוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), שְׁכָל הַתְּאוֹוֹת רָעוֹת בָּאוֹת רַק
 מֵאַרְבָּעָה כַּחוֹת אֵלוּ; כַּעַס וְרִצְיָקָה בָּאִים מִכַּח הָאֵשׁ
 שֵׁשׁ בָּאָדָם, דְּבוּרִים בְּטִלִּים, לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת,
 לִיֻּצְנוֹת, נְבוּלָה פֶה, בָּא מִכַּח הָרוּחַ שֵׁשׁ בָּאָדָם, כָּל
 הַתְּאוֹוֹת רָעוֹת: תְּאוֹת נְאוּף, תְּאוֹת מְמוֹן, תְּאוֹת אֲכִילָה
 וּשְׂתִיָּה, תְּאוֹת הַכְּבוֹד, בָּא מִכַּח הַמַּיִם שֵׁשׁ בָּאָדָם,
 הַדְּכָאוֹן וְהַיְאוּשׁ, הַמְרָה שְׁחוּרָה וְכוּ' בָּא מִכַּח הָעֶפֶר
 שֵׁשׁ בָּאָדָם. וְכִיּוֹן שְׁאָדָם זוֹכֶה וּמִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק
 הָאֵמֶת, הַצַּדִּיק מְלַמֵּד אוֹתוֹ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה, וְאֵיךְ לְזַכֵּךְ אֶת הָאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שֵׁשׁ בּוֹ:
 אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עֶפֶר, וּמִתְהַפְּכִים אֶצְלוֹ לְקַדְשָׁהּ, וְזוֹכֶה
 לְרֹאוֹת תְּמִיד אֶת שֵׁם הַגּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ לְפָנָי

עיניו. בשביל זה אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ"ח), שאדם צריך להזהר מאד ללמד הלכה, כי על-ידי למוד הלכה, הלכות התורה מבררות את הטוב מהרע, עד שהרע נופל, ונשאר אצלו רק טוב. ומהו טוב? רק הקדוש-ברוך-הוא, כדכתיב (תהלים קמה, ט): "טוב הוי"ה לכל ורחמיו על כל מעשיו".

לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אתם רוצים לשוב בתשובה; היסוד בחזרה בתשובה זהו למוד הלכה. ורבנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד, ואמר (שיחות-הר"ן, סימן כט), שחוב קדוש על כל בר ישראל ללמד בכל יום הלכה. כי על-ידי-זה מתיישר לבו מכל מיני עקמומיות; כי הלא לב האדם מלא עקמומיות, קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא, כי בזה שאדם חוטא במחשבות זרות והרהורים רעים, הסתכליות רעות, כעס ורציחה, נבול פה, עד שרחמנא לצלן, חוטא בעריות, בנאוף, מזה באות לו קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא (שמות יז, ז): "היש הוי"ה בקרבנו אם אין"; ועל-ידי-זה מיד "ויבא עמלק", שאלו הספקות הורסות את האדם. אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סב), שכשאדם זוכה ולומד הלכה, מתיישר לבו מכל מיני עקמומיות, שנהו מה שאומר דוד המלך (תהלים קיט, ז): "אודך בישך

לִבְּב בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה; אִם אֶתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת
 לַיִשְׁרוֹת לֵב — תִּלְמַד הַרְבֵּה הֶלְכָה. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיִּקְרִים! אִם רְצוֹנְכֶם לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, עֲלֵיכֶם לְזַכּוֹר,
 שְׁעָקַר הַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה זֶה לְמוֹד הֶלְכָה, לְדַעַת אֶת
 הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יִלְכוּ בָּהּ, וְזֶה יִסוּד הַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה. כִּי
 "הַכֹּל אֲפָשָׁר", וְאָסוּר לֹאמַר, "אֲנִי חָטָאתִי וְעָשִׂיתִי כָּל
 עֲוֹנוֹת שְׁבַע עוֹלָם, שֶׁכָּבַר בְּלִתִּי אֲפָשָׁרִי לִי לְחַזֵּר אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי בְּמַצֵּב כְּזֶה שֶׁהִתִּיאֲשַׁרְתִּי מִחַיֵּי"
 וְכוּ', אָסוּר לֹאמַר כֵּן, אֲלֵא זְכוּר, אֲשֶׁר "הַכֹּל אֲפָשָׁר";
 אִם רַק תִּלְמְדוּ הֶלְכָה, אוֹ שֶׁתִּלְכוּ אֶל חֲכָמִים, רַבָּנִים
 אֲמִתִּיִּים, רוֹעֵי יִשְׂרָאֵל הַמְּלַמְּדִים הֶלְכָה, גַּם אַתֶּם תִּזְכּוּ
 לַיִשְׁרוֹת הַלֵּב, לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שֶׁתִּרְגְּשׁוּ גַם
 אַתֶּם אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, תִּחְוֶשׁוּ אֵיךְ הַשְּׂכִינָה
 נִמְצְאת בֵּינֵיכֶם. כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבֹא בַתְּרָא כח.): הַשְּׂכִינָה
 בְּכָל מְקוֹם. אֵין כְּדָבָר הַזֶּה לֹאמַר, "אֲנִי נִפְלֵתִי בְּמַצֵּב
 כְּזֶה שֶׁבְּסוּף הָעוֹלָם, אֲנִי נִמְצָא בֵּין קוֹצִים וְדַרְדָּרִים,
 וְשֵׁם אֵינֶנִּי יָכוֹל לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא". וּבִאֲמַת
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַלִּים לָנוּ (עֵין תַּנְחוּמָא שְׁמוֹת יד): מִפְּנֵי
 מַה הַתְּגַלָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ דֵּיקָא בְּסִנְיָה?
 אֲלֵא רִמְזוּ לוֹ, שֶׁאֶפְלוּ בְּתוֹךְ הַסִּנְיָה, בְּתוֹךְ הַקּוֹצִים
 וְהַדַּרְדָּרִים, שֵׁם נִמְצְאת הַשְּׂכִינָה, וְאֵף שֶׁדָּבָר זֶה מֹשֶׁה
 רַבְּנוּ לֹא הִבִּין בְּהִתְחַלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ג, ב-ג-ד):

"וַיֵּרָא מִלְאָךְ הַוַּי"ה אֵלָיו בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֵּרָא
 וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ, וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אֶכְל, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה,
 אֲסֶרֶה נָא וְאָרְאָה אֶת הַמְּרֹאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה וְגו', וַיֵּרָא
 הַוַּי"ה כִּי סָר לְרֹאוֹת, וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה,
 וַיֹּאמֶר לוֹ: מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הִנְנִי"; בְּתוֹךְ הַסֵּנֶה גַם
 שָׁם אָנִי נִמְצָא. לְזֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! אַל תֹּאמְרוּ
 שְׂזֵה בְלָתִי אֶפְשָׁרִי לְרֹאוֹת אֶת הַשְּׂכִינָה, וְלִהְתְּקָרֵב אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהַרְגִישׁ רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת, אֲלֵא
 תִדְעוּ שֶׁ"הַכֹּל אֶפְשָׁר", אִם רַק תִּזְכְּרוּ לְהִתְקָרֵב אֶל
 הַצְּדִיק הָאֱמֵת, הַמְּגַלֶּה אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִין לוֹ
 שׁוֹם כְּנוֹת צְדִדוֹת, רַק רוּצָה שְׁתַּרְגִּישׁוּ אֶת הַבוֹרָא
 יִתְבַּרְךָ בְּתוֹכְכֶם, וְתִזְכְּרוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ כַּאֲשֶׁר יִדְבַר
 אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו; אֲשֶׁר אִין עוֹד מְדַרְגָּה
 גְּדוֹלָה מִזֹּו שְׂאֵדָם מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פָּנִים אֶל
 פָּנִים, שְׂזֹו הִיָּתָה מְדַרְגַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שְׂדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ
 פָּנִים אֶל פָּנִים. וּמְדַרְגָּה זֹו רַבֵּנוּ ז"ל רוּצָה לְהַחֲדִיר גַם
 בְּנוֹ, אִף שְׂאֵנוּ מְלַכְלָכִים כָּל-כָּף בְּעוֹנוֹת וְחַטָּאִים,
 כַּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמַצָּב נִמְצָא,
 אִף-עַל-פִּי-כֵן, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
 עח): אִין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל; אִין כְּדַבֵּר הַזֶּה, שְׂאֵדָם
 יִתְיַאֲשׁ, אָסוּר לוֹמַר: בְּלָתִי אֶפְשָׁרִי לְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֲלֵא תִזְכְּרוּ שֶׁ"הַכֹּל אֶפְשָׁר", אִם אָדָם רַק

שומע בקול הצדיק ומתקרב אליו, ושומר מאד לא לפגם בכבודו, אזי גם הוא יכול לזכות להגיע אל המדרגה הנפלאה הזו, שיתגלה אליו האור אין סוף ברוך הוא בגלוי כזה, שגם הוא יפתח פיו וידבר אליו יתברך. אשר זה עולה על כל המדרגות שבעולם; כי הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד רוצה שנבקש ממנו כל צרכינו. כי למה עוברים עלינו כל-כך הרבה צרות ויסורים? זה חולה — וחש פאבים גדולים, ואינו יודע למה, אבל כבר אמרו חכמינו הקדושים (בראשית ובה, פרשה נג, סימן יט): יפה תפלת החולה על עצמו יותר מתפלת אחרים עליו; אין דבר יפה יותר לחולה כמו להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, כי שכינה למעלה מראשותיו של חולה (שבת יב:), והשכינה הקדושה רוצה שבמקום שיצעק לאדם אחר: אי, אי, כואב לי, תעזר לי, יותר טוב לבקש את הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, תעזרני, תשלח לי רפואה שלמה. אם אדם היה יודע, אילו שעשועים גורם למעלה, כאשר בתקף היסורים והפאבים שעוברים עליו, הוא פונה מכל עסקיו ומתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, אזי תמיד היה מבקש וצועק אליו יתברך, והיתה לו רפואה שלמה. לזאת, בני ובנותי היקרים! אל תחכו שתהיו חולים, רחמנא לצלן, ואז תצעקו אל בני אדם: "אוי, אי", כי

לא יועיל לכם; כי בזה שאדם צועק אל זולתו, הלא הוא בשר ודם ואיננו יכול לעזור, כי איננו יכול לעזור לעצמו, וכיצד יוכל לעזור לאחרים?! שזה מה שאומר דוד המלך (תהלים קמו, ג): "אל תבטחו בנדיבים בבן-אדם שאין לו תשועה"; 'לו' — הינו לעצמו אין תשועה, ואיננו יכול לעזור לעצמו, וכיצד, אם-כן, יוכל לעזור לך?! לזאת אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות ט, א): אם באה על האדם צרה, לא יצוח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא להקדוש-ברוך-הוא בעצמו; אפלו למלאכים אסור לצעק, כי אינם יכולים לעזור לך, ומכל שכן בני-אדם שאין ביכלתם לעזור. על-כן פדאי תמיד לדבר אליו יתברך, לפני שמקבל מכות, לפני שנעשה חולה, ויבקש תמיד אותו יתברך שיהיה בריא, כי כיון שנהיה חולה, הוא מסכן גדול, ונמסר בידי רוצחים, שעושים בגופו כרצונם, לזאת "הכל אפשר", רק תפתחו פיכם ודברו אליו יתברך, כמאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פד): השער להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא זה התפלה; פה האדם זוהי הדלת להכנס אליו יתברך; כן הדבר לגבי רוקים ורוקות שזקוקים לשדוכים, יבקשו רק מהקדוש-ברוך-הוא, יתעקשו בתפלה, ויראו נסי נסים. ואל תאמרו, שזה בלתי אפשרי, כי התפללתי ובקשתי; זכרו היטב אשר "הכל

אפשר", אם תהיו עקשניים, תזכו לזווג מן השמים. וכן
 אם זכיתם להתחתן, ואין לכם ילדים, ואפלו הרופאים
 מיאשים אתכם, ואומרים: אין לכם שום סכוי, בלתי
 אפשרי שתזכו לילדים וכו'. אל תאמינו לדבריהם, אלא
 תזכרו אשר "הכל אפשר"; כמאמרם ז"ל (יבמות סד.),
 מדוע עשה הקדוש-ברוך-הוא את אבותינו: אברהם,
 יצחק ויעקב עקרים? כי הקדוש-ברוך-הוא מתאנה
 לתפלתם של צדיקים. וכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמד כלם
 צדיקים". כל יהודי צדיק. עוברים על בני-אדם כל מיני
 צרות ויסורים ומרירות והרפתקאות, דכאונות, חשך,
 ונדמה לו שבלתי אפשרי כבר לצאת מהכל. אסור לדבר
 כך, אלא תמיד לזכור, אשר "הכל אפשר", אם רק זוכים
 להתקרב אל הצדיק, אשר הוא פותח לכם את העינים
 להסתכל על רוחניות חיות אלקות המחייה ומנהיגה
 ומקיים את כל הבריאה, אז תפתחו את פיכם לדבר אל
 המקום ברוך הוא, שזה מה שאומר שלמה המלך (שיר
 השירים ב, יד): "הראיני את מראיך השמעני את קולך";
 אם רק תתחילו להסתכל ברוחניות אלקות, אז תפתחו
 את פיכם, ותתחילו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא; כי
 ברגע שמסתכלים רק על רוחניות חיות אלקות,
 ויודעים, שכל אשר רואים — הכל זה אלקות, ואף
 שמבחוץ אין רואים כלום, רק שקר, קלפות שמכסות

את הפרי, כי כף ברא הקדוש-ברוך-הוא את כל
הבריאה, שמבחוץ תהיה קלפה קשה, שאלו כלל
המפלגות, כל השקרים, כל הדרכים והשיטות, וכל
אחד חושב כאלו יש איזו דרך או איזו שיטה מלבד
דעת תורתנו הקדושה, הכל דמיון אחד גדול, וכן כל
מה שאדם חושב ומדמין לעצמו, וכל מיני הכלים,
שמעלימים ומכסים את אמתת מציאותו יתברך, אבל
ברגע שזוכים לראות את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו,
שזה: "הראיני את מראיך, השמעני את קולך", אזי
זוכים "כי קולך ערב ומראך נאווה" — שמתחילים
להרגיש שקולו של כל יהודי חשוב לאין ערוך בשמים.

לזאת, בני ובנותי היקרים! אף פעם אל תאמרו,
שזהו בלתי אפשרי לשוב בתשובה שלמה, ובלתי
אפשרי שאצא מצרותי, כי הצרות מכסות אותי למעלה
מראשי, עד שאינני רואה שום מראה מקום, מהיכן
אזכה פעם לטפת אור, אל תאמרו כן, אלא תחזרו על
מלה זו: "הכל אפשר"; כי כן אומרים חכמינו
הקדושים (שוחר טוב תהלים כ): כן אמר הקדוש-ברוך-הוא
לישראל, אם ראיתם שהצרות מכסות אתכם, באותה
שעה אתם נגאלים; כשרואים את השקר והחשך בכל
העולם, את גדל השחיתות, שהכל משחת, אין מקום

שְׁתַּהֲיֶה שֵׁם אֱמֶת, וְעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים כָּל-כּוֹף הַרְבֵּה יִסּוּרִים, וְאִינָם יוֹדְעִים מַמָּה וּמַמִּי, בְּשַׁעַה שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת קִלְט): אִם רָאִיתָ דוֹר שֶׁצְּרוּת רְבוּת בָּאוֹת עָלָיו, צֵא וּבְדַק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל; כִּי הַסֵּמֶן-מִ"ם מְקִים יַעֲרֹב-רֹב, שֶׁהֵם עוֹשִׂים אִפְלִיּוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵם עוֹקְרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵם הַמְּעַלְיָמִים וּמְכַסִּים וּמְסַתִּירִים אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; כִּי כִּמוֹ שֶׁבְּכָל דוֹר וָדוֹר יֵשׁ צְדִיקִים אֱמֵתִיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמוֹסְרִים נִפְשָׁם בְּשִׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל לְקָרְבָם אֶל הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, לְהַחֲזִירָם בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְהַחֲדִיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק, לְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּקְיָמוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת. כִּנְגַד זֶה יֵשׁ רָשָׁעִים אַרְוָרִים, הַמִּתְחַזִּים לְחֲכָמִים וּלְרַבָּנִים, וְהֵם סֹתֵם שְׁקָרָנִים הַמְרַמִּים אֶת הַבְּרִיּוֹת. בְּתֵי דֵינִים מְלָאִים שִׁחַד וְשִׁקָּר, בְּמְקוֹם לְעֹזֵר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵם גּוֹרְמִים לָהֶם צָרוֹת. וּמִזֶּה בָּא, שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁנַּעֲלָמֶת וְנִסְתָּרֶת מִפְּנֵי הַיְשׁוּעָה, עַד שֶׁצּוֹעֵק, שֶׁבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה.

לזאת, בני ובנותי היקרים! זכרו, אשר "הכל אפשר", אם רק תזכו להתקרב אל הצדיק האמת, המגלה את אמתת מציאותו יתברך, ופותח את פיהם

שפתחילו לדבר אליו יתברך, אז תראו ישועות גדולות; כי אין עוד ישועה גדולה יותר מאשר אדם מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא. לזאת, בני ובנותי היקרים! אסור לכם להתיאש, אף שמרים חייכם כלענה, ואף שנדמה לכם שזהו סוף העולם, ואינכם רואים שום אור, אתם סובלים יסורים מעצמכם, ואין אצלכם שלום-בית, אתם סובלים יסורים מילדיכם, מהשכנים, מקרובי המשפחה, ונדמה שזהו סוף העולם, זכרו היטב, אשר "הכל אפשר" ברגע האחרון להפך הכל, ולזכות לראות את השכינה. שזו תהיה הגאולה על-ידי משיח צדקנו, שיפתח לנו את העינים, ויתקיים (ישעיה יא, ט): "כי מלאה הארץ דעה [לדעת] את הוי"ה פמים לים מכסים", ויתקמו דברי הנביא (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה", שכלם ידברו אל הקדוש-ברוך-הוא; אשרי מי שיכניס דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו בזה ובבא כל הימים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!